

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczai-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petitsor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 6 frt — kr.

Félévre . . . 3 » — »

Negyedévre . . . 1 » 50 »

Egy hónapra — » 60 »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Félévre . . . 4 » — »

Negyedévre . . . 2 frt — kr.

Egy hónapra — » 80 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.

Félévre . . . 5 » — »

Negyedévre . . . 2 » 50 »

Egy hónapra . . . 1 » — »

Egyes szám ára 4 kr

Május elseje.

(—a.) Mekkora változás! Néhány év előtt még általános örömnapp, — ma a félelem és rettegés napja.

A természet már magára öltötte tavaszi pompáját; a fák zöldelő lombja, a mező virága, a fülemilék páratlanul szép éneke kiesalja szobáikból az embereket.

Az élet nehéz küzdelmeiben fáradt, üdülni vágyó városi nép tódul a szabadba, hogy megkezdje kedves tavaszi szórakozását és multságát; — megindul az emberáradat a fürdő és nyaralóhelyek felé, hogy a városi élet zajában, fáradságos munkájában elgyengült idegeket felfrissítsék, fájdalmaiknak enyhülést szerezzenek; még az iskola porát szívó apróság is vakációját kap, futkározva keresi fel játszó helyeiket; — a templomok is megtelnek ájtatoskodókkal: a szép május szép királynéjának, a magyarok Nagyasszonyának tisztelete vonza őket ide, a tavasz minden pompájával ékesített Mária-oltár elé, hogy kiöntsék előtte szívük-lelkük minden keservét, hogy beteg lelkük fájó sebeire gyógyító irt tehessenek.

És mindennek daczára félelem fogja el az üdülni vágyók szívét. Alig mondhatja valaki magáról, hogy nyugodt. Ki tudja: a következő pillanat nem ronja-e el az ártatlan örömet? nem változtatja-e azt rémes borzadássá?

Hat év óta május elsejének más jelentősége van: a munkások, a szociálisták napja.

Azok az emberek, akik egész éven át izzadnak, fáradnak, még a legnagyobb ünnepeken is, akiknek a számára nincs a kalendáriumban veres betű, akiknek verejtékes munkájából él az egész társadalom, de akikkel azért nem törődnek a társadalom vezetői, annak előnyökben részesített osztályai, ezek az emberek elhatározták hat év előtt, hogy ők is tartanak egy ünnepet, még pedig május elsején és ezt az ünnepet arra használják, hogy alkalmas helyeken összejönnek és egymás-

közt megbeszélnek, mit tegyenek tagadhatatlanul sanyaru sorsuk javítására?

El kell ismerni, hogy eddig még tovább nem mentek. — Gyűléseken — rendőri telügyelet alatt — beszéltek ugyan az államhatalom ellen, mely sorsukon javítani nem akar, de tovább még nem mentek. Tettlegességekre nem vetemedtek.

Mikor a munkások először ünnepelték meg május elsejét, a Duna parti igazi világvárosban, Bécsben tartózkodtam. Az ijesztgetésekkel mit sem törődve nemesak ki mertem mozdulni szobámból, hanem egyenesen a munkások gyülekező helyére, a Präterbe mentem. Ott voltam soraik között.

Az elég hosszú Präter-strassen végig együtt mentem a munkásokkal. — Tudták, hogy nem tartozom közéjük, de a legkisebb sértő, vagy gunyolódó szót sem volt alkalmam tőlük hallani. Láttam őket ott is a gyűlésen. A szónokok közül egyik-másik erősebb kifejezést használt a velük nem törődő kormányok, az őket kiszípolozó töképezések ellen, némelyik szóba hozta az elviselhetetlen terheket, az adót, a katonaságot, óvást tettek az ellen, hogy nincs választó-joguk stb. — Egy-kettő rendőri megintésben részesült, másoktól a szót is megvonták. — nagyobb baj nem esett. A sörben nagy kárt tettek, — — de emberben, vagy butorban nem.

Ilyen csendes lesz-e ezután is május elsejének lefolyása? — nagy kérdés. Egy idejig lehet az embereket szép szóval, ígéretekkel tartani, — későbben még viszatartja a lázongó tömeget a fegyver, — de ha még jobban erősödni hagyják az elégtelenséget és lázongást, semmiféle hatalom nem bír többé vele, elsöpör utjából mindent, rendőrséggel és katonasággal együtt, megdönti, felbontja a társadalmi rendet, lerombolja századoknak nagy munkáját, a kulturának magasztos alkotásait.

A külföldi államok már a második stádiumban vannak. Ott már csak a

fegyver használ. — a jövő nagy kérdése.

Nálunk még 1 g az első stádium tart; — de hogy hon is a végén vagyunk, az bizony minden a szerencsétlen országban kevés a balek, a ki higgyen az ígéretek. Az utolsó kormányok nagyon le, ták az ígéretek hitelét. Sőt a mostani rmány már nem is ígér. Elég vakmer, allatlan ciniz-mussal, kijelenteni, hogy ő a munkás vagy agrár kérdéshez nem is konyit.

A vásárhelyi perben maga a királyi ügyész beismerte, hogy meg van a baj, itt a szociálisták közöttünk. De elég csak bepillantani a statisztikai adatokba, hogy a legelfogultabb ember is meggyőződjék róla, hogy nagy a baj, mihamarabb segíteni kell rajta. A gentry-nek alig van már maradványa, a lelkes gazda pusztul, nyakig tele adóssággal, az iparos csak tengődik, a munkás pedig nyomorog.

A legnépszerűbb kir. herczeg, József, másfél hónapja azt írta az inségesek emlék könyvébe (»Vigasz«), hogy »ezen súlyos bajok gyökeres elhárítására egyesek képtelenek; orvoslásuk csak országos rendszabályokkal lehetséges és ez törvényhozásunk szent kötelességévé válik.«

A mi törvényhozásunk pedig a polgári házassággal és az állami anyakönyvvezetéssel újabb terhet ró a nép vállára, boldogítja őt a recepczióval és a felekezetiüliséggel. — — — de a társadalmi baj enyhítésére nem jut ideje. A kormány pedig ezt a »nem törődöm« eljárást azzal tetézi, hogy a munkás polgárokat megfosztja választójogától, melyet keserves munkájukkal, még keservesebb adófizetéssel szereztek maguknak.

Ilyen politikával hamar eljutunk a második stádiumhoz, ahol már fegyverre lesz szükség; — de az sem lesz sokáig elég.

Május elseje pedig nem csendes gyűlések napja lesz, hanem a rémes pusztulás szomorú emlék napja.

A magyarok Istene tartsa távol tőlünk ezt a rémképekkel teljes jövőt. De hogy isten-kisértésnek részesei ne legyünk, tegyük meg idején, a mi tőlünk telik a társadalmi baj enyhítésére, gyógyítására, elhárítására.

Az egyházpolitika a főrendiházban.

Laptársunk a »Budapesti Hírlap« a fennebbi cím alatt a következő érdekes köleményt hozza.

A főrendiház tárgyalásai nagyobb fontosságúknak jelenleg, mintsem a képviselőház tanácskozása. Mert a politikai helyzet a vallás szabad gyakorlásáról és a zsidó vallás recepciójáról szóló törvényjavaslatok eldöntésében leli súlypontját s e tekintetben a képviselőház magatartása sem volt kétséges egy perzig sem, ellenben a főrendek szavazata már két ízben meg akasztotta a kormány politikáját. Most harmadszor a dolog még komplikáltabb, mint volt azelőtt azáltal, hogy a kormány tudvalevőleg a főrendiház egyetemesi ülésével kiegyezett a felekezeti képviselőkkel a törvényből s a paktumhoz az udvari kérésre a klerikális Zichy Ferencz, Szapáry Géza és Festetich Tasziló hozzájárultak, így voltak értesülve, hogy a király kívánsága a törvényjavaslatok minél előbb vitelesítésére, keresztül az országgyűlésen, a felekezeti képviselőkkel egyenlőre megvalósítandó legyen vége valahányszor az egyházpolitikai hercehurczának. Ezért megkérdeztük a vallás szabad gyakorlásáról szóló javaslat első két fejezete s a záróhatározatok. A Széchenyi-Imre-féle egyezség azonban néhány szavazattal mégis kisebbségben maradt.

Most Bánffy szerette volna a Széchenyi-féle indítványt a képviselőházban megismételtetni s így küldeni fel, mintegy közvetítéssel, a törvényjavaslatot újra a főrendekhez. De e szándéka ellenzésre talált a szabadelvű pártban, elamóira, hogy Csáky és Wekerle kitérővel fenyegettek s a szabadelvű párt kettészakadása következett volna el, ha Bánffy és Wlassics nem engednek s az eredeti szöveg főtartásához nem járulnak.

Ekkor következett el az, hogy a Széchenyi-Imre-féle módosítást szorosabb körülírással és több alkotmányos garanciával — Szapáry Gyula gróf nyújtotta be. E taktikai fogás sikerült, mert a képviselőház szavazatai megosztottak s a nemzeti párt s az Ugron pártjából többen Szapáry indítványához csatlakoztak. De már most mi lesz a főrendiházzal?

Főurak elbeszélése szerint Szapáry módosításával a kormány mind a két törvényjavaslatot keresztülvihette volna, mert a kormánypárthoz hiányzó néhány szavazatot a Szapáryak és a nemzeti pártiak a főrendiházban bizton megszerzik vala. De miután a kormány intranzigens álláspontra lépett, s maga sem tette meg a Széchenyi-féle indítványt, a Szapáryét is elvetette, mely pedig a nehezen keresztülvihető zsidórecepciót is megmentette volna, következőleg biztosra veszik főuri körökben, hogy Szapáry Géza, Festetich Tasziló és mások ezuttal a klerikálisokhoz fognak csatlakozni, s ezek nagyobb többséggel fogják a javaslatokat újra elvetni, mint pár héttel ezelőtt. Igaz ugyan, hogy Schopper meghalt, Esterházy, a jezsuita, szavazati jogát az új ülészsakon elveszté, s Tóth Lőrincz kinevezetett, de a változások számbavételével sincs a Bánffy-kormányknak kitérője, hogy május 11-én vagy a következő napokon az egyházpolitikai törvényhozást sikeresen befejezhesse.

Különben a budapesti tudósítások szerint az egyházpolitikai javaslatok, tudniillik a vallás szabad gyakorlásáról és az izraeliták recepciójáról szóló törvényjavaslatok, melyeket a képviselőház többsége immár harmadszor szavazott meg változatlanul, már átérkeztek a főrendiház elnökségéhez és a képviselőház erre vonatkozó üzenetei a főrendiház egyesült hármashatározatának egyik legközelebbi ülésén fognak tárgyalás alá kerülni. A főrendiház plenumának napirendjére e két javaslat a főrendiháznak hétfőn, május hó 13-án, legkésőbb azonban kedden, május hó 14-én tartandó ülésén fog kerülni.

Uj főispán.

Nemeskéri Kiss Pált, a zólyomi kerület országgyűlési képviselőjét a király kinevezte Zólyomvármegye főispánjának. A zólyomi kerületben ennek következtében új választás lesz s ez alkalomból az ottani szabadelvű párt, mint a Kel. Ert. jelenti, Zsilinszky Mihály vallás- és közoktatásügyi miniszteriumi államtitkár lépteti föl képviselőjelöltnek.

A vasárnapi munkaszünet Ausztriában május elsőjétől kezdve új, az eddiginél szigorubb törvényre lesz szabályozva. Ez alkalomból utalva a mi hiányos szociálpolitikai törvényeinkre is, a Fremdenblatt megjegyzi, hogy a

hetedik nap nyugalma a modern állam szociálpolitikájának ma már egyik vezető elve lett. Ez adja vissza a munkásnak erőt üdéséért s ezek helyreállításának és konzerválásának egyik leghatásosabb eszköze. A hat munkanapon a munkás legalább annyit állít elő, mintha szüntelenül dolgoztatják. A mi azt engedni remélni, hogy a vasárnapi munkaszünet előbb-utóbb ott is érvényre jut, hol ma még kevésbé méltányolják. A külügyi miniszter felhivatalosa itt reánk ezélez. Ha azonban a dolgok úgy mennek visszafelé, mint most, akkor bizony nem tudjuk, mikor lesz belőle valami.

Lapszemle.

Budapest, 1895. ápr. 30.

A Magyar Állam a parlamentnek közeledő feloszlata alkalmából lendületes szavakba buzdítja a magyar katolikusokat a tömörülésre, hogy ismét felderüljön a nap az elnyomott Magyarországra.

A Hazánk a májusi katonai előléptetésekkel foglalkozik s azt mondja miszerint az a nagy haladás és társadalmi állás, melyet a katonaság élvez, arra kell, hogy ösztönözze a magyar ifjúságot, miszerint minél tömegesebben lépjen a katonai pályára.

A Pesti Hírlap a déli vasut államosításának kérdésével foglalkozik, melybe Magyarországnak csak egy szabad belemennie, ha biztosítja magát, hogy nem icsz kiszolgáltatva ez osztrák kereskedelmi politika önkényének.

A Pesti Napló azt a hatást jellemzi, mit a németországi felforgató javaslat a németbirodalomban teremtett, mely felforgatja a pártokat, a koalíciókat és kedélyeket.

A Nemzet »Ellenzéki solidaritás vagy szabadelvű politika« cím alatt azt írja, hogy az összes ellenzék szövetkezni készül a néppárt ellen, s bizik benne, hogy ennek következtében a főrendiházi ellenzék is beadja derekát s az egyházpolitikai törvények megszavazásával végérvényű a mai áldatlan állapotoknak.

A Magyarország az ősmagyarok hazáját kutató gr. Zichy Jenőt dícsőíti és bucsuztatja Azzsiába elindulása alkalmából.

A Budapesti Hírlap szerint nagy érdeme Zichy Jenő grófnak és nemes hazafiság tőle, hogy tudósok társaságában elindult a magyarok őshazáját keresni. Az egész magyar nemzet vele együtt érez és remél. Nincs ebben sem politika, sem hiúság, sem nagyravágás, csak erős nemzeti érzület.

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

Kultur-képek a cigány-világból.

Magyarországon régtől fogva többször fölmerült az az eszmé és az a törekvés, hogy a vándor-cigányságot állandóan letelepítsék, rendes foglalkozásokhoz szoktassák, s ezzel a civilizációhoz közelebb vigyék. (Tudvalevő, hogy napjainkban József kir. hercege az, ki a legnagyobb előszeretettel és buzgalommal van ezen dolog iránt, s bár kisebb mérvben, megvalósítani is iparkodik.)

Ennélfogva t. olvasó közönségünket bizonyára érdekelné fogja, ha az ezen tárgyra vonatkozó a nagyváradi levéltárban található, az 1743 évről való, tehát innen onnan másfélszázados »Regulatio Zingarorum« feliratu felsőbb szabályrendelet, mint különben is igen érdekes és jellemző kulturkép, az alábbiak-szó szerint közöljük.

A felső udvarnak a cigányságnak jó rendben szedésekrul a felső helytartó tanács által kegyelmesen kiadott, és még az 1743-dik esztendőben October Hava 9-dik Nappján, az egész Magyar Országban elhíreített Rendeletnek Magyarra fordított

R Ö V I D S U M M A J A.

1. A Czigány akár maga, akár más Nemzetből származott Leányt, vagy Özvegy Afzonyt elvehet Feleségül, hogy ha Földes Uraság Telekére szállván, Jobbágyi, vagy Szolgai, akár Mefferfőge által folytatandó élalma kereséje, és folytathatáfa felől, és hogy abbéli munkálódásaival Feleségét, s Gyermekeit magával együtt táplálhattya, elegendő és hiteles bizonyosság Levelet mutat.

2. Nem szabad a Czigányoknak kereskedés végett Lovakat, tartani, hanem szabad lófen a végre, hogy Lovakat tartván azokon szálltának, vőfennek, és azok által Házi élelmeket keressék.

3. Hogy a Czigányok a Házonként temi főkott köldüláftul el vonattafának, mutatásék nékiek azon Uraságok által, a mellyeknek Helységeiben laknak, állandó lakásra való Telékkel, avagy Helyek, hogy azokon Házakat az Uraságok fegedelmével építtfennek, élelmekre való Szántóföldekis értékek, s erejekhez képeft adattafának; a kik közöttök Mefferséget tudnak, azok tudott Mefferségeknék folytatására szoríttafának, de fegettffennek - is: A mely Czigányok pedig eddig még semmi bizonyos Földes Urakat nem ifmertes s tartottak volna, azok arra kénfzeríttffennek, hogy ők foroknak minéműségekhez képeft ott, az hol tanálthatni fognak, házakat építtffennek, a több lakofokkal edgyütt foglálltának, egy Biró Pálczája alatt legyenek, a mezei Munkát is, ha Mefferségek nem volna, folytassák; egy Faluból másbann tellyefséggel ne kőborollának, és ha

kőborolni akarnának, más Falukban bé ne fogattafának, fem Paffus, vagy f zabados járásra való Levél nékiek ne adattafsék; mind ezekből azután az következik, hogy a köldülásnak is véget velnek.

4. Minden Falubann lakó Czigányoknak, az akár Férfji, akár Afzony legyen, vagy Mefferséget kell folytatni, ha tud valamit? ha pedig Mefferséget nem tud? Mezei munkák gyakorlására erővel is kénfzeríttffennek.

5. A Czigányok Gyermekei minden éftendően két ízben tőlök el-fzedetteffennek, és a Vármegyék Helységeinek Lakofjai között el-fzattafának, és az ilyes éfzköz által el-kőborláftul meg-gátoltafának, ez keményen parantfoltatik.

6. A mely Czigányok Hegyek, völgyek, s erdők között lappangottak, azon féfzkekbul üzetteffennek - el, s Falukban menni, ott az több lakofok között házakat építeni, s Falu forában lakni kénfzeríttffennek, Sátorokban pedig, vagy fzalma Kalyibákban a lakás nékiek éppen meg ne engedtsék.

7. Hogy a Czigányok a Falu Birák Pálczájok alá tartozók lőfznen, az éftendőkent Currens által a Falukban ki-hírdetteffennek.

8. Parantfoltatik ugyan a Felsőes Királyi Rendelet fzerént, hogy Proceffuális Szolga-Birák Urak a magok Járáfokat minden három holnapban megjárják, a meg-vifgálandókat vifgállják, és az orvofolni való dolgokat orvofolják, és a Czigányok iránt küldött Rendeleteknék is rövid fummját kéfzítvén magok fzá-

A Nemzeti Ujság örül, hogy a magyar gazdák is tudatára ébredtek végre az országos bajoknak s belátták, hogy ilyen kormánytól, mely a nemzet minden tényezőjét csak párt-érdek szempontjából mérlegelte, nem várhatnak orvoslást s önmagok akarják kivívni igazságos jogukat.

A Magyar Hirlap annak képesán, hogy a fogvasztási adók és az államvasutak jövedelme milliókra menő csökkenése állott be ez év első negyedében, kutatja a baj okait s vádolja a kormányt hibás eljárásáért.

Az Egyetértés a kormányt vádolja, hogy semminémű komoly munkásságot, sem fejt ki, haszontalanul vesztegeti az időt, s csupán az ország nyugalmit zavarja fel.

Beszélgetés Agliardi nuncziussal.

Miután a hazautazó nuncziust vivő bécsi gyorsvonat esütörtökön délután 5 órakor elhagyta a győri pályaudvart, Barabás Albert a »Dunántúli Hirlap« szerkesztője, bemutatás után, beszélgetést folytatott a nuncziussal.

Barabás ezen beszélgetést a maga lapjában így írja le.

Szembeülvén Agliardival, gondosan megfigyelhettem azt a férfit, kiről egy hét óta egész Magyarország beszél s a kit Horváth Gyulával együtt valamennyi liberális újságíró másfél év óta szidalmaz.

(Magas nyulánk alak, hosszukás arccsal: hasonlatos Mazarin bíbornoknak a párisi Louvreban őrzött portaitjával. Szemeiben élénkség, magas homlokán ritka értelem, ajkai körül pedig finom, szatirikus mosoly. A gondosan ápolott kezek rávallanak a diplomatára, ki felkeresi a főrangú szalonokat is, hol a hölgyek megvárják, hogy minden férfi, (még az egyház felszentelt szolgálja is.) adjon valamit a külsejére.)

Erősen olaszos francia nyelven szóló hozám, mosolyogva figyelmeztetvén, hogy titkokat ne akarják megtudni tőle, mert mint diplomata követi Talleyrandnak azt a mondását: »A beszéd arra való, hogy az ember elrejtse alája a gondolatait.«

Siettem megnyugtani, hogy nem élek vissza az express-vonati interwiev amaz előnyével, mely mindkét fél részére lehetetlenné teszi a távozást s csak általánosságban »fait accompli«-król, bevégzett tények felől óhajtom véleményét tudni.

Belenyugodott és élénk társalgásba bocsát-

koztunk. Beszélgetésünk főbb pontjait, (a menyire ezek a nyilvánosság elé valók) a következőkben foglalhatom össze:

— »Nagy tévedésben van« — mondá — »a magyarországi liberális sajtó, midőn gyanúsít azzal, hogy kereszties háborút hirdetni jötem önök közzé. Látogatásomnak kettős czélja volt: megismerkedni személyesen a magyarországi katolikusok viszonyaival és megbeszélni egyházi ügyeket az illetékes faktorokkal. Ez jogom és némileg kötelességem, mert mint a Vatikán követe nem csupán a Szent Atyát képviselem a magyar királynál, hanem a magyar katolikus egyházat is az államnál.«

— Magyarországra jövelekor Monseigneur elválasztotta-e személyében az egyházi férfit a diplomatától?

— »Az nálam nem lehetséges. A hol én megjelenek hivatalosan, ott mint a Szent Szék követe jelenek meg. Téves azonban a lapoknak az a híre, hogy a magyar kormány fölkérésére és oly czélból jöttem volna, hogy megpuhítsam a magyar főpapságot. Ilyenről szó sem volt és nem lehetett annál az óknál fogva sem, mert a magyar kormány informálva van, hogy a magyar püspöki kar teljesen a Vatikán felfogása szerint eszelekedett és eszelekszik. — Igaz, hogy Bánffy báró miniszterelnök Bécsben nálam tett látogatásakor szóba hozta a napirenden levő ügyeket, de én már akkor kifejtettem, miszerint a béke hő vagyunk, de hogy létesüljön, az nem tőlünk függ.

Ujabb momentum azóta nem merült fel az általános egyházpolitikai kérdésekben s így Budapesten nála való megjelenésem nem volt egyéb udvariassági ténynél (une acte de courtoisie.) — A mi Wlassics miniszter urat illeti, bizonyos betöltetlen egyházi állások kérdését szóba hoztam nála. Tudomásom szerint azonban sem a lugosi, sem a rozsnói püspöki székek betöltését illetőleg végleges intézkedés nem történt. Rezei Szilviusz kineveztetésének hírében alighanem tévedtek a lapok.«

— Mily véleményvel van Monseigneur a parlamenti többség felől, mely az úgy nevezett egyházpolitikai reformokat napirendre hozta?

— »Sajnálattal látom, hogy azok közt, kik befolyást gyakorolnak a közügyek intézésére és főként, a kik a közvéleményt informálják, igen sokan vannak — »qui ne sont pas assez sages et assez prudents, mais fort exagérés et imaginaires« — a kik nem elég okosak és megfontolók, hanem erősen tulzók és képzelődők. A klerust támadni azért, hogy ellenzi a javaslatokat, a méltatlansággal határos. Mert azt minden józanul gondolkodó embernek be kellene látnia, hogy a katolikus egyház ezeréves ta-

nait és dogmáit nem vetheti sutba vagy nem függesztheti föl a mostani magyar liberális párt kedvéért. Ezekben a kérdésekben egy a hite és nézete egy a dél-amerikai katolikus papságnak, mint a magyarországiak. A Szent Atya mit sem óhajt melegebben, mint a magyar nemzet megerősödését és a magyar állam konszolidálását, de az egyház tanaiból mit sem adhat fel, annál kevésbé, mert meg vagyunk győződve, hogy ezek a sérelmes intézkedések hátrányosak a magyar államra nézve is. A katolikus magyarság volt mindenkor erőssége és védbástyája Magyarországnak, ezért kockázatos és fájdalmas dolog, ha a katolikus egyház meggyöngítésére irányuló törekvések állami pártfogásban részesíttetnek.«

— A passzív ellenállás joga érvényesíthető-e a jelen viszonyok között?

— Miután a katolikus egyházra sérelmes intézkedések törvényhozási uton hozattak, azok hasonló módon is változtatandók meg. »Il ne s'agit, que de la revision« — csakis a revízióról lehet szó. A katolikus szellemet kell fölébreszteni mindenütt, hogy annak befolyása révén a revízió megéjthető legyen. Ez természetesen sem hetek, sem hónapok munkája. Ha történt is eddig némi mulasztás, most örvendetesen látom az élénkséget és a buzgalmat. A főpapság úgy, miként a lelkészek, híven és odaadással teljesítik kötelességüket. Erről meggyőződtem, s a legjobb reményekkel térek vissza.«

Ezután legmelegebben emlékezett meg Schlauch Lőrincz nagyváradi bíboros-püspök fényes tehetségeiről és buzgalmáról, dr. Zalka János győri püspökre vonatkozólag pedig kijelentette, hogy a Szent Szék előtt egyike a legkedveltebb főpapoknak.

Nagy tisztelettel szölt a magyar főrangú hölgyekről, kik az egyház mostani szorongatásai közt híven csoportosulnak melléje, miként az Üdvözítőt körülvevők szenvedési óráiban a keresztény nők. Elismeréssel adózott Zichy Nándor grófnak is, s a néppárt megerősítésére irányuló törekvéseit üdvöskönek mondotta.

Beszélgetés közben a gyorsvonat átszáguldott Moson megyén s közeledett a határ felé. Mielőtt bucsut vettem volna Agliarditól, megkérdeztem, mily véleményvel van a mi miniszterelnökünk felől, ki oly nehéz feladatok megoldására vállalkozott.

— »Il me paraît d'avoir une bonne éducation« hangzott a felelet, mely annyit tesz, hogy Bánffy báró jó nevelésű embernek látszik.

Elnevettem magam. Többet és kevesebbet már csakugyan nem lehetett volna ily röviden mondani. A pápa követe rám nézett és ajkain ismét megjelent az a finom, szatirikus mosoly, melyet akkor is látni véltem, midőn leszállva a coupéból, utána néztem a Bécs felé robogó vonatnak.

mokra, azoknak jó rendben hozáfokban munkálódgyanak, a' mennyiben mindazonáltal fok dolgaikra nézve nem mindenre érkezhettek, a' Czigányoknak magok vífeléfekrül Proceffuális Eskütt Uram ki ki, azon Járásrül, a' melyben helyhezette vagyon a' T. N. Vármegyéket, leg-alább minden három holnapnak el-folytával tudófítsák. Hogy ha pedig

9. Eskütt Uram hir adásákól vagy egy, vagy más Czigány erköltstelennek vagy kóborlónak tapafztaltatnék, az ollyatén a' N. Vármegye által büntetefsék.

10. A' Czigányoknak jobb rendben lehető tartáfokra nézve rendeltetik, hogy egy helybül másban ne járkállyanak, hanem Helyekhez mint egy le köttetve legyenek, azért is nékiek ha valamely füzükséges dolgaiknak végzésére más Helységben történik menetelek, azon eftenb Tömlötözés büntetéfe alatt, nem más hanem Földes Ur, vagy Vármegye Tifztye Pafflufsával járhaflanak, s meheffenek, ha pedig azok a' Faluban nem laktának, a' Falufi Biró, és Eskütt Tárfai hiteleffen Iráffal útáfithattják.

11. Tapafzalt dolog, hogy fok Czigányok Czigány Afzfzonyokat, s' Leányokat magokhoz vévén együtt laknak, együtt is oly formán élnek, mintha hites Feleségekkel élének, holott pedig Törvénytelen fajtalanságban élvén, feles fattyakat is nemzenek. Hogy azért ezen fajtalan életnek vége vettefsék, Eskütt Uram minden Feleséges Czigányokkal az öket meg-esküdtető Plébános, vagy Prédikátor Teftimoniálífsát mutatni kívánják s' mind a' Törvényes, mind

a' Törvénytelen Házafságba, kíkrül a' N. Vármegyének tudófítást tegyenek.

12. Comitatum hunc non respicit.

13. Ha valamely Czigány a' maga Mefterségét értvén, Czéhben kívánna állani, abban belé álhaflan, az Ó Felsege 10. Decemberben 1761. és 4. Decemberben költ rendeléfei mellett, azt a' Czéhnek az ollyannak nem gátolhattják.

14. Az Erdélybül, Oláh-Orfzágbül, és a' Török Birtokibül Magyar Orfzagra ki-fzállongzó Czigányokrül a' Junius 2. Napjárül az 1769. eftenében költ rendelés, a' mely Czigányok pedig az örökös Német Tartományokbül fázrmaznának- be azok iránt az 26-dik Januarius 1768. Eftenében Rendszer tartatfásék meg.

15. A' mely Helységben a' lakofok minémü ruházattal öltözökdenek, és a' minémü öltözetekkel is élnek, a' Czigányok is hafonló öltözetekben jární kötelezettenek, a' 8-dik Octóber 1753-dikban költ Kegyelmes Rendelés fzeréft.

16. A' Czigány gyermekeket meztelen jární, a' Czigány leányok pedig, és afzfzonyok lepedökkel öltözökdení, s' ruha helyett azokban jární, a' 8-dik November 1753-dikban ki-adott Parantfolat mellett tiltattatnak, kemény korbáts, vagy vefzfzö-béli büntetés alatt.

17. A' Czigányok' Vajdáji már el-enyéfzetenek, fem hírek, fem nevek fent nem áll, azért a' Czigányok nem Vajdák, hanem a' Falufi Birák' Páltzái alatt fognak ezután már lenni, s' a' Biráknak, és Eskütteknek engedelmekdení.

18. A' dög által el-vezett marhák' húfait meg-enni a' Czigányoknak tilalmaztatik, mivel az ollyatén dögök a' nélkül-is a' földben áfatatni parantoltattak; Ha pedig valaki ebben tapafztaltatnék, elsöben 24 páltza ütéfkel büntettefik, ha pedig máfodfzor-is tfelekedné, egy hólnapig tartó tömlötözészel, és kenyeren, vizen léendő böjtölélffel fog büntettetni, és ugyan ezen büntetés ki-terjefztetik a' Kanáfzokra, és más Páfztorokra-is, a' kik tudni-illik a' meg-döglött marhák' meg-evésében tapafztaltatnak.

19. Tiltatik a' Czigány népnek a' czigány nyelven való, vagy léendő befzélés, hanem a' mely Nemzet között lakáfa léfzen, azon Nemzetnek nyelven-is befzélteni köteles léfzen.

20. Mihelyt a' Czigányok gyermekei 4. eftenedő idöt növéfekben meg-halladni fognak, a' magok fzüllöjökötül el-véteffenek, és neveltetés végett a' parafztoznak öfztogattaffanak.

21. A' rofz tárfaságbül, s' együtt lakásbül fázrmazni fzoikat rofz következfeknek el-távozttatására nem léfzen fzaad Czigány gazdának, Czigány Zéfélért lakóul tartani, fem pedig Czigányok czigány fzoját fogadni, és tartani.

22. A' mely Czigányok éppen nyomorúttak, s' valófágoftan köldülásra jutottak, egyedül tfak azoknak léfzen fzaad házanként-is, és Templomok ajtaiban-is, alamífnát kéregetni.

23. A' Vezeték neveket nem léfzen nékiek fzaad meg-változtatni hanem a' mely vezeték névvel Attyáik éltenek, azokon tartoznak magokat neveztetni.

(Folyt. köv.)

NAPTÁR.

— Május 1. —

Szerda. Róm. kath. Fülöp és Jakab apostolok. Prot. Fülöp és Jakab. Görög kel. apr. 19. Pafnuz. Izr. Ijar 7. Nap kel 4 óra 32 p., nyug. 6 óra 51 perc. Hold kele 9 óra 27 p., nyug. 1 óra 2 p.

Május 1. A szini-idény megnyitása.
 " 2. Városi közigazgatási bizottsági ülés.
 " 2. Megyei központi választmányi ülés.
 " 3. Lövészegylet választmányi ülés.
 " 5. Lövészegylet közgyűlése d. e. 10 órakor.
 " 5. A szépitési egyület közgyűlése.
 " 6. Megyei közigazgatási bizottsági ülés.
 " 9. Városi közgyűlés.
 " 12. Polgárikör közgyűlése d. e. 11 órakor.

Jun. 4. Középiskolai tanulók kerületi tornaversenye Nagyváradon.

A vörös nap.

— Május 1. —

A vörös nap évről-évre kezd fontosabb jellegűvé válni és sok gondot ad a közigazgatási hatóságoknak.

A munkások nem tágitanak, minden vonalon gyűlésezni akarnak e nevezetes napon, a belügyminiszter pedig jó előre figyelmeztette a hatóságokat, hogy a vasárnapi gyűléseket ne engedélyezzék.

Lesz-e mégis a nagyobb központokon tüntetés, azt előre tudni nem lehet, de mindenestre óhajtandó, hogy a többi munkások is olyan szolidul oldják meg ezt a munkáskérdést, mint a nyomdászok, akik a törvény korlátain belül igyekeznek megvédelmezni elveiket.

Nálunk esupán a nyomdászok szüntették be a munkát, a többiek csendben és békében folytatják mindennapi foglalkozásukat.

A fővárosban azonban nagyobb készülődések történtek már hetekkel ezelőtt s valószínű, hogy az összes műhelyekben ezen a napon kiüt a sztrájk.

A fővárosi hírlapszedők köre a napilapok kiadóihoz és szerkesztőihöz azt a kérelmet intézte, hogy engedjék meg nekik, hogy május elsejét mint ünnepet megünnepeljék s e ezelőből május elsején délután esti lapok és május 2-án reggeli lapok ne jelenjenek meg.

Rákosi Jenő, az Otthon elnöke, értekezletre hívta meg a napilapok szerkesztőit és kiadóit s meghívta a hírlapszedők körének küldöttjeit is. Ez utóbbiak nevében Lipták Lajos ismételte a kérelmet azzal a kijelentéssel, hogy ha az megtagadtnak, készek dolgozni, bár nem szívesen. Hosszu, élénk vita indult meg, melynek során sikerült egyöntetű megállapodásra jutni, melyet az összes napilapok képviselői kötelező nyilatkozatként aláírtak. A megállapodás így hangzik:

»A budapesti napilapok kiadói és szerkesztői a hírlapszedők körének ama kérésére, hogy a szedős és nyomda-személyzet május elsejét megünnepelendők egy teljes lapszám (reggeli és esti lap) elkészítésének munkaterről felszabaduljanak, ezennel kötelezőleg kijelentjük, hogy ez évi május 1-én esti lapot és május 2-án reggeli lapot nem adunk ki, vagyis ama lapok, melyek csak reggel vagy este jelennek meg, egy számot, (a január 2-ikét), azok pedig, a melyek reggel és este jelennek meg, a május elseji esti és a május második reggeli lapot nem adják ki.«

E megállapodást az értekezlet után az összes lapok aláírták, s így az teljes érvényű határozattá vált, mely minden lapra nézve kötelező.

A központ után mozgalom indult meg a nagyváradai nyomdászok között is, hogy a május elsejét munkaszünettel ünnepeljék meg.

A helybeli nyomdák személyzete ennél fogva a következő kérvényt intézte a szerkesztőségekhez és főnökökhöz:

Tekintetes szerkesztő és kiadó-főnök urak!

Mi, nagyváradai könyvnyomdászok is, mint a fővárosi és vidéki városi szaktársaink, meg akarjuk ünni május elsejét, mint munkás

ünnepet! Ebből kifolyólag kérjük a tekintetes szerkesztő és főnök urakat, hogy hatáskörükben megjelenő lapot május másodikán ki ne adni, illetve 1-én a munkát szüneteltetni méltóztassanak.

Hisszük, hogy a tek. főnök és szerkesztő urak eleget fognak tenni kérelmünknek és mindnyájan alá fogják írni az ide mellékelte kötelező-ívet.

Maradtunk

Nagyváradon, 1895. apr. 30.

kitünő tisztelettel

A nagyváradai könyvnyomdászok.

Ugy a szerkesztőségek mint a főnökök a következő

Kötelező nyilatkozatot

írták alá:

Alulírottak kötelezzük magunkat, hogy a nálunk megjelenő lapot május másodikán ki nem adjuk, illetve az egész személyzetünknek megengedjük, hogy május elsejét ünnepelhessék és a munkát nevezett napon szüneteltetjük.

Nagyvárad, 1895. április 30.

A »Tiszántúl« szerkesztősége.

A »Szent László-nyomda« megbízásából:

Kemény L. Ignác s. k.

A »Szabadtság« szerkesztősége.

Laszky Ármán s. k. kiadó.

A »Nagyvárad« szerkesztősége.

Láng József kiadó

és ezenkívül a többi nyomdatulajdonosok.

Igy tehát holnap sem Budapesten, sem Nagyváradon és valószínűleg sehol az országban nem jelenik meg lap és az olvasó közönség huszonnégy órán keresztül nem vehet tudomást a világban történendő eseményekről.

Ilyenkor lehet tapasztalni, hogy mily hatalmas faktorok mégis azok a nagyobb-részt gyenge, sápadt arcú nyomdászok, akik az alatt, míg az ő közönségük legédesebb álmát alussza, izzasztó munkában fáradoznak az igazságért, az eszmékért.

*

Miért ünnepelik meg május elsejét?

Ma van a munkások ünnepnapja, május elseje, melyre már hetek óta városszerte készülődnek a vörös nap hívei.

Ma már, mikor a munkások egész Európában megünnepelik az ő napjukat, kevesen tudják, hogyan fejlődött ki ez a kultusz s legfőképpen a természet ébredésével vonták párhuzamba az emberi szabadság felkeltésével s ennek dokumentálását látják a munkás kezek ünnepében.

Érdekesnek tartjuk ebből ez alkalomból elmondani, honnét származtatja a britt nemzet május elsejét. Az előzmények szála visszanyulnak abba a korbá, midőn még voltak kőbör ezigányok, akik négy éves gyermekeket raboltak el és voltak anyák, akik évek múlva találtak rá elveszettnek hitt fiokra.

Igy talált rá egy angol anya is gyermekére, akit elrablói egy becsületes kéményseprő-mesternek engedtek át néhány sillingért. Az anya egy akadt rá fiára, amint az épp szülőházának kürtőit tisztogatta. A szokásos »fiam!« »anyám!« kiáltások után az anya megtalált fia tiszteletére nagy lakomát esapott, melyre mint ezéhbeliék, London összes kéményseprői hivatalosak voltak. A kéményseprő-ezéh igen jól mulatott s a nap — május elsején történt a vácsonya — oly felejthetetlen maradt, hogy jövő évben az évfordulókora újra megülették.

Akkor már rokon ezéhek is csatlakoztak a vácsonyhoz s esztendőre London munkásainak fele. A lavina természetű vácsonyat ezentul évről-évre megülették s lassankint szétterjedt egész Angolországban, majd a rokon-nemzeteknél, míg végre a világ összes munkásai, bár többnyire nem tudva, megülik a fentalált fiú évfordulóját.

Igy készül a világtörténet és ily súlyos következményei lehetnek egy novellába illő gyermekrablásnak.

A május-fa eredete.

Ma, midőn az év legszebb és legpoétikusabb hónapjának első hajnalára virradtunk, nem lesz érdektelen, ha a különösen falu helyen nagyon elterjedt május-fa eredetét is elmondjuk.

A legenda szerint Szent Fülöpöt hittérítő útjában üldözni kezdték ellenségei; s történt, hogy egy nap késő este egy városba érkezvén, szállást kért éjjelre. Üldözői ekkor egy zöldelő fát állítottak titkon a ház elé, hogy másnap reggelre rátaláljanak lakására.

Az Ur Isten azonban, ki választottai felett örökösök, megparancsolta angyalainak, hogy hasonló fát ültessenek minden ház elé s így a szent férfi ellenségei felsültek s a Szent Fülöp sértetlenül folytathatta útját.

Óriási katasztrófa Franciaországban.

Páris, április 29.

Röviden jelentettük már, hogy a keleti csatornának Bouzey mellett, Epinal közelében levő óriási víztartója egy gátszakadás következtében kiürült s a kitoró víz az egész Mosel-völgyet elárasztotta.

A szörnyű katasztrófa szombaton hajnali öt órakor történt. Az óriási víztömeg a völgybe tódulva, a virágzó tájat tengerré, iszappá és romokká változtatta. A katasztrófa pokoli dörrejjel járt, mely több kilométernyire elhallatszott. A legközelebbi helységek lakóit páni rettegés fogta el, mikor a 150 méter széles szakadásból tóduló víz rájuk szakadt. Az álmukból felriadt emberek jajgatva és sikoltozva rohantak a szabadba, segítségért kiabálva. A házak ropogva dültek össze s az emberek félmeztelenül rohantak a hegyek felé. A menekülők és víz által utólértek halálordításába a fulladozó állatok rémes bögése vegyült.

Negyed óra alatt a víztartó hét millió köbméter tartalma kiürült. A Mosel-völgye a víztartótól 25 kilométernyire még a víz alatt áll, és ez mind néhány pillanat műve volt.

Magában Bouzey községében 25-en haltak meg. Clodon halász már ébren volt, mikor a dörögést hallotta. A felesége a teheneket fejte. Ők ketten csak úgy tudták magukat megmennteni, hogy a telegráfudakra kapaszkodtak, de őt gyermekük ott vészelt. Uregneyben 23, Domezében 25 ember halt meg. Az áldozatok teljes számát pontosan csak pár nap múlva lehet megállapítani, mert a falvakban nagy fejevesztettség uralkodik. A hatóságok a halottak számát 117-re teszik.

Az anyagi kár házakban, malmokban, gyárakban az ötven millió frankot meghaladja. Az ár egész erdőt elcsöpört. Két teljes gyalogezred katonái kutatnak az iszapban a holttestek után.

A belügyminiszter Epinalba érkezett, hogy a katasztrófa által sújtottak közt segílyt osszon ki. A földművelési minisztert is várják. Mind a ketten sorba járják a sújtott községeket. Addig 30.000 frank segílyt osztottak szét.

A mérnökök szerint a katasztrófa oka az, hogy a téli változókéony időjárás, roppant hidegkekre langyos idő és viszont, a gátakat megrogálta, s az erős víznyomást nem állották ki.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonnenwirth-féle bazárban Fő-utca,
Kádár és Kiss ezégnél Kishid-fő,
Kutasi D. papírkereskedésében Uri-utca,
Pauker Dániel papírkereskedésében Kis-placz,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,
Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca.
Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.
 Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

* **Az első májusi ájtatosság.** Tegnap d. u. volt az olaszú és újvárosi plébánia templomokban az első májusi ájtatosság. Mindkét templom zsufoláig megtelt ájtatos hívekkel. — A barátok templomában dr. Némethy Gyula teológiai tanár, Újvárosban: Nemeskey Andor plébános tartotta a prédikációját.

— Azonban Szunyogh Lorándné hegedűjátéka s Tucssek Ferenczné éneke, mely a »Szabadság« által tévesen tegnapi volt jelezve, csak ma fog megtartatni, az olaszii plébánia templomban.

* **A bibornok kegyadománya.** Grunvald Henrikné h. alelnöknő tudatja lapunk utján, hogy dr. Schlauch Lőrincz bibornok havi kegyadománya szerdán, május hó 1-én délután 2 óraker fog kiosztatni a koldusápoló intézetben.

* **Magyarok a románok ünnepén.** Románia nagy ünneplésre készül. Május 20-án lesz husz esztendeje, hogy a szomszédos királyság elősmertette függetlenségét melyhez való jogát nemcsak a Plevna alatt elfolyt vérrel, hanem hosszú esztendőök szívós, nem csüggedő küzdelmeivel szerezte meg — Ebben az ünnepben őszintén részt vesz a magyar nemzet is, amely fájdalom, még mindig nem tudta állami ekzisztenciájának intézményes biztosítékait teljes mértékben visszaszerezni. Arról értesülünk ugyanis, hogy a magyar képviselőház több tagja a román függetlenségi ünnepre Bukarestbe készül, ahová május hó 18-án érkeznek meg. A bukarestiek, úgy halljuk, nagy szíveséggel készülnek fogadni a magyar vendégeket.

* **Katonai előléptetések.** Tegnap hírnök pótlásául még felemlítjük, hogy a tüzérségnél Knoblauch és Sterbetzky tüzérségi hadnagyok főhadnagyká, Lépes és Kollár 37-ik gyalogezredbeli tiszthelyettesek, hadnagyká, Bászely Aurél hadnagy főhadnaggyá lettek előléptetve, Fernengel vezérkarbeli főhadnagy I. oszt. kapitánnyá lett kinevezve és a térképészeti osztályhoz lett beosztva. — Szandra őrnagy a 65. ungvári gyalogezredtől a 37-iki gyalogezredhez; Starincsák János számvevő hadnagy a 37-ik ezredtől a 43. fehértemplomi gyalogezredhez, Dr. Scholtz Albert 2. oszt. főorvos a 17. gyaloghadosztály orvosi főnöke a 16. sz. helyőrségi kórházhoz Budapestre Dr. Kuschée Róbert ezredorvos a 15-ik tüzérezredhez Komáromba, Dr. Tauszig Emil ezredorvos a 22. dalmát gyalogezredhez lettek át-helyezve.

* **Vaszary Kólos Balatonfüreden.** Balatonfüredről írják, hogy ott már megtették az előkészületeket a primás fogadására, a ki május elsején érkezik oda. A primás villáját Loskay jószágigazgató kibővítette és vasráccsal vétette körül.

* **83 éves ember a rendőrség udvarán.** Mint a juhok az akolban, azonképen feküdtek tegnap a nagyvárad rendőrség udvarán azok a szerencsétlen szerbek, akik egy krajczár pénz nélkül, éhesen várták a kényszerlevelet, melylyel haza, visszamehesse nek oda, ahonnan ezuttal bolondjába elindultak. Most nem csábitotta őket senki, nem fogadta fel őket senki, csak üzte őket a nyomor vissza Dobrestre, ahonnan tavaly elszöktek, mert állítólag rosszul bántak velük. Csudálatos dolog. Ugyanazon emberek jöttek meghívás nélkül olesó pénzért dolgozni, akik akkor nagyobb napszám elől megszöktek mert rosszul bántak velük. És a dobrestri vállalat nem adott nekik munkát. Most egy krajczár nélkül, élelem nélkül megint a nagyvárad rendőrséget tisztelték meg látogatásukkal. Miért nem a magyar-eszéki főszolgabíró? Tegnap összeirták a nyomorult embereket és kiállították egy részének az uti levelet és utnak indítják őket. A második csoport valószínűleg csak este lesz továbbitva.

* **Zichy gróf expedíciója.** Zichy Jenő gróf és társai holnap reggel hét óraker keltek utra a keleti pályaudvarból, hogy felkutassák a magyarok őshazáját. Barátai bucsulakomát rendeztek a Pannónia-szálló küön termében a kitünő hazafi tiszteletére. A diszes társaságban ott voltak: gróf Apponyi Albert, báró Atzél

Béla, Bartha Miklós, Meszlényi Lajos, Chernel Gyula, Lits Gyula, Szacsavay Sándor, Telegdy József, báró Splényi Ödön, báró Fiáth Imre, Fernbach József, Szalay Imre, Polónyi Géza, Rudnyánszki Béla, Ságby Gyula és még számosan, a kik mindannyian fényes sikert és szerencsés visszatérést kívántak az őshaza felé indulóknak.

Zichy Jenő gróf orsz. képviselő a következő sorok közlésére kérte fel a budapesti lapokat:

Igen tisztelt szerkesztőség!

A magyarok eredetének kutatására rendezett tanulmányutakra, melyre holnap reggel 7 óraker indulunk, az ország minden részéből oly sok üdvözlő és szerencsétkivánó levelet és kívánatot kaptam, hogy azokra lehetetlen külön válaszolnom. — A hírlapok utján kívánok azért hálás köszönetet mondani az érdeklődő hazai közönségnek, kérvén, hogy azt a meleg érdeklődést tartsa meg továbbra is utunk és tanulmányaink eredményének bevárásáig. Gondoskodni fogunk, hogy a közönséget érdeklő részletek tanulmányutunk eredményéről a hírlapok utján időközönként publikáltassanak.

Ismételt köszönettel mondunk bucsut kedves honfitársainknak, a viszontlátásra.

Budapest, 1895. évi április 29.

Gróf Zichy Jenő.

* **Halálozás.** Súlyos csapás érte Keszthelyi Zoltán megyei aljegyzőt. — Mint részvétellel értesülünk, édes anyja öz. Keszthelyi Györgyné f. hó 29-én este hosszas szenvedés után élete 55-ik évében elhunyt. A megboldogultnak temetése ma délután 4 óraker lesz. A mélyen sujtott család a következő gyászjelentést bocsátotta ki: Keszthelyi Zoltán és neje szül. Parobek Mariska, gyermekeik: Pistike, és Zoltika; Mariska férjzett Vitán Árpádné férjével és gyermekeik: Zoltika és Árpádka; László és Kassiár Árpád, egy számos rokonok nevében mély fájdalommal tudatják, felejthetetlen szerető anyja, anyós és rokonnak öz. Keszthelyi Györgyné szül. Nagy Máriának folyó hó 29-én esti fél 10 óraker, életének 55-ik évében, hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogult földi maradványai folyó évi május 1-én d. u. 4 óraker fognak Kőfaragó-utcai 23. sz. háztól a ref. egyház szertartásai szerint a várad-olaszi közsirkertbe örök nyugalomra tétetni. Nagyvárad, 1895. ápril 30-án. Béke hamvainak!

* **A trónörökös völegény.** Egy bécsi hétfői újság azt az érdekes hírt tudatja, hogy Ferencz Ferdinánd kir. herczeg völegény; menyasszonya Mercedes aszturiai herczegnő volna, a spanyol kis királynak testvér-nénje. Mivel azonban az állítólagos menyasszony tizenhét évvel fiatalabb asprezumtív trónörökösnél, s mindössze még az őszszel lesz tizenöt éves, az egész hír alighanem koholmány.

* **A kereskedelmi és iparkamara is költözködik.** A kereskedelmi palotába teszi át hivatalát a mai napon és ott is azonképen folyik tovább a hivatalos munka, mint a régi helyen.

* **Borzalmas vérengzés.** Borzalmas vérengzést vitt véghez Kecskeméten ifjabb Garzó Pál gazdalegény. A fiatal emkernek viszonya volt özvegy Somodi Lászlónéval. A csinos özvegy azonban olyasvalamit híresztelt a kedveséről, ami annak önérzetét nagyon megsértette. Vak dühében boszut forralt s tervét vasárnap reggel hajtotta végre. Magához vette revolverét s megleste Somodiné, aki nemsokára kijött a házból 12 éves fiával, aki kenyérrrel megrakott táligát tolt maga előtt. Garzó rálőtt a fiura s a golyó a fiu jobb szeme alatt behatolt a fejébe, azután rálőtt Somodínéra, de lövése nem talált. Az asszony erre a szobába rohant, de Garzó utána ment. Az ajtókan dulakodni kezdtek, miközben Garzó az asszonyra háromszor rálőtt. Az egyik lövés az asszony jobb karjának a kézcsuklóját, a második lövés a jobb fülkagylóját lötte keresztül s a harmadik lövés az asszony fésűjében megakadva, a nyakszirt-csontba hatolt. Ekkor Garzó a kamrába vonult,

ott kiszedte a fegyverből a kilőtt töltényeket, ujakat tett bele s agyonlőtte magát. Somodiné fiának sebe halálos, mert a golyó a jobb szem alatt az agyba hatolt s nem sikerült még eltávolítani. Az asszony sebei súlyosak, de nem életveszélyesek, jobb kezét azonban amputálni kell.

* **A tavaszi gyakorlat mizériája.** A gyakorlatra behívott katonák egy részét a vársánczban felállított tábori sátorban helyezték el. A sátor közelében aztán a »legsükségesebb helyet« is rögtönözték, amely nem tetszetik a járó-kelő közönségnek, nemcsak azért, mert a közegészségre ártalmas, de azért is, mert sérti a közszemérmét. A helytelen intézkedés megszüntetése iránt különben — mint tudjuk — a hatóság ártirt a katonai állomásparancsnoksághoz.

* **A papi hivatás áldozata.** Pár év előtt sokat irtak arról a szenzációs esetről, hogy Franciaországban egy kath. pap megölt s kirabolt egy hölgyet. Az esküdszék a szerencsétlen papot élet-hosszig tartó kényszermunkára ítélte és Uj-Kaledoniába transzportáltatta. Az elítélt nem volt más, mint Dint Dumoulin abbé, aixi megyebeli áldozópap. Egy szó megmenthette volna a fegyháztól, a szégyentől: nem mondotta, mivel a gyónási peccét ezt tiltja. — Nem rég halt meg az igazi gyilkos: a vádolt papnak sekrestyése. A bűnös halálos ágyán négy tanu előtt bevallotta rablógyilkosságát s kijelenté, hogy a gyilkosság napján a plébánosnak gyönt, hogy ily módon ne vezesse a esendőséget az igazi tettes nyomára. A nemeslelkű pap több éven át viselte a fegyház kínjait s a rablógyilkosság szégyenét, míg az igazi gyilkos vallomása meg nem hozta neki a szabadságot és a törvényszék ki nem jelentette, hogy Dumoulin abbét igazságtalanul ítélte el.

* **A Füchsl-esalád gyásza.** Nagyvárad egyik köztisztjelethen álló nagykereskedőjét: Füchsl Emáueit, ki a törvényhatósági bizottság és kereskedelmi és iparkamarának tagja, súlyos csapás érte. Neje: született Tauszig Terézia tegnap délután egy óraker rövid szenvedés után elhunyt. A megboldogult nemcsak példás feleség, de rendkívül jólelkű, nemes szívű uri nő volt, aki töle telhetőleg igyekezett enyhíteni a szegények nyomorán. A közbecsüléstől környezett család gyásza széles körben keltett megdöbbenést és már tegnap rendkívül sokan kifejezték a hír vétele után őszinte részvétüket. A temetés ma délután 4 óraker megy végbe Kossuth-utczán levő lakásáról.

* **A szerencse örülte.** Nagy feltűnést keltett Orosházán Harsányi László asztalosmester tragikus esete. A különben eléggé rendezett anyagi viszonyok között élő polgárt kedvelte a szerencse, ezelőtt vagy tíz esztendővel nyert néhány ezer forintot a kis lottón. A napokban megint megrakott három számat, de ez alkalommal úgy látszik maga sem bizott szerencséjében, mert mikor értésére adták, hogy 24 ezer forintot nyert, örömeiben — megőrült. A szerencsétlen embert ápolás végett gyógyintézetbe szállították.

* **A nagyvárad gyermekkórház.** Hála a nagylelkű emberbarátok adományainak és különösen dr. Hoványi Ferencz városi főorvos buzgólkodásának, ki legelőször vetette fel ezt a rendkívüli nemes eszmét, valószínűleg rövid idő alatt felépül a nagyvárad gyermekkórház, melynek ügye ma délután szóba kerül a bihar-megyei orvos és gyógyszerész egylet rendes havi ülésén, hol beható tárgyalás alá veszik a dr. Hoványi Ferencz, dr. Konrád Márk és dr. Schiff Ernő orvosokból álló bizottságnak ez ügyben készített tervezetét, mely mint az egylet memoranduma kerül a városi közgyűlés elé. Ezenkívül maga a főorvos is ad be a közgyűléshez véleményes jelentést. A gyermekkórház alapja már mintegy 40,000 fitra rug.

* **A király a tiszték asztalánál.** A király tudvalevőleg pár nap mulva Pólabá megy. Ez alkalomból az ott állomásozó 97-ik Waldstätt-

ten tábornagy nevét viselő ezred tisztikara meghívta őt a tiszti asztalhoz. A király elfogadta a meghívást, de csak azzal a kikötéssel, hogy a menü az maradjon, ami rendszeren szokott lenni. A tisztek öröme határtalan, annál is inkább, mert ez az első alkalom, hogy a király valamelyik ezredet azzal tüntette ki, hogy kantinjában ebédel. Az eddigi megállapodás szerint a király május 11-ikén, délután egy órakor vesz részt a tisztek ebédjén. Az ebéden a hadnagytól kezdve minden tiszt jelen lesz, sőt néhány idegen fegyvernembeli tiszt is, mint vendég.

* **Gyászjelentés.** Spetkó József a maga valamint gyermekei: Jozsef, Teréz és Sándor, úgy testvérei: Krizzsán József neje Nagy Erzsébet és gyermeke: Ilona, Lajos és Erzsébet, Krizzsán Juliánna férj. Tóth Sándorné és gyermekei: Dezső, Juliska, Róza és Vilma, úgy számos más rokon, ösmerős és jóbarátjának nevében is fájdalomtelt szívvvel tudatják a legjobb nő, illetve édesanya, testvér, rokon és ösmerős Spetkó Józsefné, szül. Krizzsán Teréziának, folyó év április hó 29-én életének 44-ik s boldog házassága 17-ik évében hosszas és kinos szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogult drága halott földi maradványai május hó 1-én d. u. 2 órakor fognak az ev. ref. egyház szertartás szerinti isteni tisztelet után Kis-Körözs-utca 679. számú saját házából az olasz sirkertbe örök nyugalomra tetetni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai és ismerősei tisztelettel meghívhatnak. — Nagyvárad, 1895. április 30-án. Béke hamvaira!

* **Kigyuladt erdő.** Nyiregyházáról írják, hogy a város alatt levő sóstói erdő, állítólag az arra haladó vonat szikráitól két helyen is kigyuladt. A félrevert harangok kongása a nagy szélviharban borzasztó riadalmat okozott a városban. Szerencsére ellenkező irányban fújt a szél s így csak az erdőben és vadjaiban tett jelentékeny kárt a tűz, melyet a városi tüzoltók több órai fáradságos munka után homokhányással lokalizáltak.

* **Ellopja a haszonélvezeti jogot.** A jogász emberek nagyot fognak nézni a czim olvasása után, de mégis így van, legalább az özv. Szilágyi Ferenczné nagyváradai öreg anyóka felfogása szerint, aki tegnap Kollmann rendőrbiztoshoz azzal állított be, hogy az ő fiát, azt a rossz embert, tiltsák el a szőlőjéből. Tiltsák el, mert ha ő parancsol neki, ha ő ellentáll, akkor nyakon ragadja és a földhöz veri.

— Különbösen csak mossa meg jól a fejét a tekintetes ur, hogy emlegesse meg még akkor is, ha őszbe csavarodik a bajusza, de legfőképpen azt tessék neki meghagyni, hogy ne lopja el az én haszonélvezeti jogomat.

— Hogy érti azt nénikém? — kérdi a biztos.

— Hát csak úgy kérem, hogy a szőlő az övé, de a haszonélvezet az enyém és a gyümölcsöt mind leszedi a pernahájer és eladja.

* **Püspöki könyvtár-épület Kassán.** Bubicz Zsigmond kassai püspök megvette a püspöki palotával szomszédos, régi emeletes házat és alkalmas püspöki könyvtárrá teljesen átépítette. Az egész első emeletet tágas könyvtárteremmé változtatta, arra való könyvtárványokkal szerelte fel, hogy a 20.000-nyi könyvgyűjtemény könnyen elférjen. — Ez új épületbe helyeztette át most Bubicz a régi, gazdag püspökségi könyvtárt, melyet annak idején Récsey Viktor dr. benzés könyvtáros rendezett és végleges elhelyezését újabban felülbíráta.

* **Az új vasuti menetrend.** A nyári menetrendet, mely Nagyváradot érinti, lapunk más helyén közöljük. Itt csak a közönség figyelmét akartuk felhívni rá, leginkább azért, hogy a lapból a szóban levő közleményt jó lesz kiolgozni és használatra megőrizni.

* **Templomszentelés Bécsben.** Bécsben a II. kerületben a napokban szentelte be Grusch a biboros hercegek az ujonnan épített Jézus szent Szive bazilikát. A szentelésnél a király ő felsége is jelen volt. A szentelési szertartás után, a király mikor visszahajtatott a Hofburgba, az óriási számmal jelen volt néplakes ovációkban részesítette.

* **APRÓ HIREK. Uj püspök.** A király Hopf János dr. kalocsei főszékesegyházi nagyprépostnak a drívisti választott püspöki czimet adományozta. — **A kitüntetett hadügyminiszter.** Egy müncheni távirat jelenti, hogy Lipót bajor regensherceg báró Krieghammer Ödön osztrák-magyar közös hadügyminiszternek a katonai érdemrend nagykeresztjét adományozta. — **Az amerikai magyarok a milleniumon.** Egy clevelandi lelkes olvasótól kapjuk az öröndetes hírt hogy az Amerikában lakó magyarság ezerszámra készül hazára a milleniumra. Perczel Lajos, clevelandi közjegyző, az »Amerikai Nemzetőr« volt szerkesztője, nemrég hajót bérelt New-Yorkból Fiuméba, mert hazánkfiainak magyar földön akarnak kikötni és a velük érkező amerikaiaknak meg akarják mutatni Magyarországot tengeri kikötőjét. — **Ellopott püspöki kereszt.** Berlinben nagy betörés történt. Assmann katonai püspök lakásába vasárnap éjjel tolvajok törtek be. Sok tárgyat elloptak, köztük az értékes püspöki keresztet láncszal és a püspöki gyűrűt. A püspök 500—1000 márka jutalmat ígér a kereszt és a gyűrű sértetlen visszahozataláért. — **Megőrrült trónörökös.** Bécsből írják, hogy Koburg Pedró herceget, a bukott brazilai császárság trónörökösét beszállították egy bécsi gyógyító intézetbe. A herceg nagyzási és üldözési mániában szenved. Folytonosan szemmel tartják az örökké izgatott állapotban levő herceget, kinek fölgógyulásáról lemondtak már az orvosok. — **Ujabb földrengés Laibachban.** Ujra rövid ideig tartó lökéseket éreztek ismét Laibachban. Az esős és hideg időjárás a sátrakban lakókat érzékenyen sújtja. A barakkok építését folytatják. A templomok, a székesegyházon kívül, zárva vannak. Az istentiszteletet szabadban tartják. A biztossági és egészségügyi viszonyok normálisak.

EGYLET.

Meghívás.

A »Biharvármegyei Népművelési Egyesület« választmányának t. tagjait van szerencsém a f. évi május hó 2-án csütörtökön d. u. 5 órakor egyesületünk hivatalos helyiségében (Fő-utca: Karaguj-féle ház udvari emelet) tartandó ülésre tisztelettel meghívni.

Nagyváradon, 1895 április hó 30-án.

Szunyogh Péter,
elnök.

REGENY-CSARNOK.

Az apai vér.

Regény.

Írta: Edhor J.

(30)

Fordította: Veress Zsigmond.

(Folytatás.)

VIII.

Ugy körülbelül 30 évvel ezelőtt egy napon azon rettenetes hír járta be az országot, hogy Nordenlicht bárót négy éves fiával, midőn visszatért utazásából titokteljes módon meggyilkolták. Villám gyorsan terjedt el a hír a nép között is, mindenütt félelmet és rettegést kelte. A rendőrök az utakon czirkáltak s kuttattak a gyilkos után, kit senki sem ismert senki sem látott.

A legközelebbi éjjel, a melyen borzasztó vihar dühöngött, azon csendes lakás ablakán kopogtattak, melyben a fiatal káplán R... hegyi faluban, öreg nővérel lakott. A midőn azt felnyitották, egy pásztor gyermek állott ott s remegve kérte a káplánt, hogy menne vele gyorsan a hegyekbe kalibájához, mert ott egy nő van, ki a földön fekszik betegen s a pappal

akar beszélni. Miután a káplán gyorsan felöltözött s a beteghez menéshez való szükségességgel ellátta magát, követte a fiut. Ez őt egy szegényes kalibához vezette, mely egészen el volt rejtve az erdő közé és mint az a hegyeken szokás, csak néhány karóból és deszkából állott, melyek kövekkel voltak lenyomtatva. A pap bement, mialatt a fiu a küszöbön guggolt.

Egy kötés szalmán, mely a nyomorúságos viskó egyik szögletében volt elterítve, csodásan szép fiatal nő feküdt, már-már a halállal küzdve, mialatt karjaiban ujszülött gyermeke édesen szunyadozott.

— Az Isten meghallgatta kérésemet, legyen áldva és dicsérve! — nyöszörgé a halásáppadt ismeretlen és mindkét kezét a fiatal lelkész felé terjeszté.

Ez elbámult és megrémült, de gyorsan magához tért és a viskóban égő lámpa fénye mellett a szalma ágyon haldokló nő mellé térdelt s a megrémült erősen küzködő asszonyt vigasztalni kezdé. A pap azon véleményben, hogy a fiatal idegen a közeli haláltól van megijedve, melynek bélyege tisztán látszott szép arcán üdvöztönik hiutelmes életéről kezdett beszélni, hogy mily béketűréssel viselte a kínzásokat s a legborzasztóbb fájdalmakat.

— Nem, nem, tisztelendő ur, — oldódék fel a fiatal asszony nyelve, mely egy kimondhatatlan félelem nyomása alatt megmerevedni látszott — »én nem félek a haláltól, én azt mint e nyomorteljes élettől való megmentőt üdvözlöm.

Sirással könnyített a közeli halál félelmétől elszorult keblén.

— Én önre távozásom előtt borzasztó titkot bizok, de felhatalmazom önt, hogy azon esetben, ha a szükség követeli kinyilváníthassa azt.

— Én Marinelli grófnő vagyok Nápolyból. Mint szülők nélküli, de azért gazdagárvát adott gyámom ezelőtt két évvel férjemhez, a kit én azelőtt soha sem láttam és nem is ismerhettem. Gyámom tudakozódásai szerint, legalább külsőre jó módu s becsült név birtokosa volt. Ez elég volt az esküvő után férjem azonnal utazásra indult, engem is magával vitt; nyugtalanul majd ide, majd oda vándorolva, ritkán maradtunk két napig egy helyen. Nem kerülte ki figyelmemet, hogy férjem a lázas sietségben mindenütt tudakozódik valaki után, mely őt mindig kedvetlenebbé tette. Ez végre roppant dühbe ment át, a nélkül, hogy ennek valódi alapját tudhattam volna, mert lelki élete előttem teljesen ismeretlen maradt.

— De annyit jól láttam, hogy soha sem imádkozik, egyszer sem megy a templomba. Hogy én csak szerencsétlennek érezhettem magamat mellette, felfoghatja, ha én önnök azt mondom, hogy én szolid és jó nevelésben részesültem, a mely nekem e borzasztó napokban hasznomra vált. Mert csak ezáltal voltam képes arra, hogy kötelességemet híven teljesítem s nehogy kétségbe essem, mely sovár karjait már terjesztgeté felém. Szívem magánosan maradt, férjem durva lényétől mindinkább félttem s húzódtam vissza.

(Folyt. köv.)

Vonatok érkezési és indulási ideje

1895. május 1-től.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-12, 7-08, 1-48, 7-15, 8-42.	Budapest felé 2-26, 8-43, 11-04, 11-32, 2-22.
Kolozsvárról 2-19, 10-44, 11-17, 8-00, 8-38.	Kolozsvár felé 2-20, 7-15, 2-06, 8-58, 12-05.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-30, 10-20.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskóh-Belényesről 11-05, 9-09.	Belényes-Vaskóh felé 4-25, 1-48.
Gyoma-Kótról 10-05, 8-00.	Kót-Gyoma felé 6-55, 1-40.
Érmihályfalváról 8-10, 9-14.	Érmihályfalva felé 6-45, 4-35.
Szent-László és Félix fürdőből 8-15*, 10-10, 3-37*, 6-20, 8-55, 10-54*	Szent-László és Félix fürdőbe 6-40*, 8-39, 2-05*, 4-45, 7-20, 9-19*

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

A *-gal jelölt vonatok csak vasár- és ünnepnapokon közlekednek.

T Á V I R A T O K.

Gróf Zichy Nándor a királynál.

Budapest, április 30. (Saját tud. táv.)
A N.-W.-Abendblatt értesülése szerint gróf Zichy Nándor nem maga kérte az audienciát, hanem arra fölszólítást kapott. Egyébként a kihallgatást összeköttetésbe hozzák a nyitrai választással.

Uj főispán.

Budapest, április 30. (Saját tud. táv.)
A hivatalos lap közli Nemeskéri Kiss Pál országgyűlési képviselőnek Zólyom-megye főispánjává történt kinevezését.

Gróf Zichy expedíciója.

Budapest, április 30. (Saját tud. táv.)
Ma reggel a 7 óra 15 p. vonattal indult utnak a gróf Zichy Jenő expedíciója. — Néhány képviselő, a rokonok és jó barátok jelentek meg a keleti pályaudvaron, hogy elbucsuazzanak az expedíció tagjaitól. — Dr. Szádeczky Lajos csak Sátoralja-Ujhelyen csatlakozik a társasághoz, honnan még ma Lembergbe mennek a kereskedelmi miniszter által részükre átengedett külön kocsiban.

Uj büntető törvényszék.

Budapest, április 30. (Saját tud. táv.)
Hire jár, hogy az igazságügyminiszter törvényjavaslatot fog betervezni, hogy a budapesti kir. törvényszék büntető osztályát külön büntető törvényszékké alakíthassa át.

Merénylet egy templom ellen.

Budapest, április 30. (Saját tud. táv.)
A Brüsszel mellett fekvő schenti missiózárda templomának küszöbén egy bomba robbant fel, mely szerencsére az ajtófeleken kívül semmiben sem tett kárt.

A királyné útja.

Budapest, április 30. (Saját tud. táv.)
Erzsébet királyné Mária Valéria főhercegnő és ennek ferje kíséretében ma 4 óra 45 perczkor a Miramare hajón a Miramare kastélyba utazott.

Egő város.

Budapest, április 30. (Saj. tud. táv.)
A galicziai Vojnicz város lángokban áll. Eddig 120 ház égett le.

Orosz gazdálkodás.

Budapest, április 30. (Saját tud. táv.)
A szibériai vasút építésére szánt összegből 15 millió rubelt sikasztottak el.

Natalia fogadtatása.

Budapest, április 30. (Saját tud. táv.)
Belgrádban Natalia királyné ünnepélyes fogadtatása végeztetett bizottság alakult az alpolgármester vezetése alatt.

A németek Kelet-Ázsiában.

Budapest, április 30. (Saját tud. táv.)
A »Nationalzeitung« kijelenti, hogy az »Irene« mindössze 25 embert tett partra Formoza szigetén, hogy a Tvatniában lakó idegeneket megvédelmezzék.

Osztrák miniszterválság.

Budapest, április 30. (Saját tud. táv.)
Bécsből jelentik telefonon, hogy Wurmbrand gróf kereskedelmi miniszter beadta lemondását.

Az elpusztult város.

Budapest, április 30. (Saját tud. táv.)
Laibachnak szerencsétlen lakói, kiket a földrengés hajléktalanokká tett, még mindig a legnagyobb nélkülözésekkel küzdenek. Körülbelül 10,000 ember maradt hajlék nélkül. A barakképítésen lázasan dolgoznak; de még aránylag kevés embernek lehetett menhelyet adni.

A görög választások.

Budapest, április 30. (Saját tud. táv.)
Athénből jött távirat jelenti, hogy 207 megválasztott képviselő közül 140 Delyanisz pártjához tartozik. — A Trikupisták összesen 16 mandátumra tudtak szert tenni.

Hajó-összeütközés.

Budapest, április 30. (Saját tud. távirata.)
Az orosz gőzhajózási társaság »Kotzebne« nevű gőzöse Szebasztopolból Odesszába mentében összeütközött a »Pendarekleia« nevű orosz hadihajóval. Az előbb nevezett gőzös azonnal elsüllyedt, 3 matróz 2 utassal a tengerbe fulltak.

Közgazdaság.

Nagyvárad i hetivásár.

— Április 30. —

Vásári árjegyzék a nagyvárad i piacon 1895. április 30-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza 6-60—6-80. Kétszeres buza 5-80—6-10. Rozs 6—6-20. Árpa 6-20—6-30. Zab 6-30—6-50. Tengeri 6-80—7-00 Borsó 14.— Lenese 15.— Bab 9.— Köleskása 13-00 Burgonya 4.— Lángliszt 13.— Zsemlyelisz 12.— Fehérkenyér liszt 10-50 Barnakenyér liszt 9-00 Széna fuvarral 5-10. Szalma fuvarral 2.— Szalonna 47.— 6 kiló zsúpp-szalma 08 kr, 150, kgrm. alom-szalma 04 kr. 1 köbméter tűzifabikk 3-10, tölgy 2-90, cser 3-30. 100 kiló marhahús 52.— Önlött gyertya 54.— Lámpaolaj 50.— Egy liter bor 6 50, uj 40. Pálinka 24, szilvapálinka 80, szesz 94. Egy métermáza kő-só 10-80, nyers fagygyu 26.—, olvasztott fagygyu 36.—, szappan 24.—, birka gyapju —, magyar gyapju —. Egy hektoliter 6-bor 40.— uj-bor 30.—, méz —90. kemény faszén 2-00 puha faszén —, kendermag 11-50, köles 7-00 repeze —, dió 15.—, mogyoró —, aszu szilva 16.—. Egy kilogramm savanyu káposzta 16, szalonna 58, sertéshus 52, juh-hus 36, veres hagyma 20, fog-hagyma 42, bors 1-60, paprika 1-40 barna kenyér 10. Egy liter kőolaj 20, 1 mm. Bükköny 7-50. 1 mm. Luczernamag 48-tól 54 frtíg. 1 mm. Lóhere 58—66 1 mm. Burgondi 36—40

Marha ártáblázat 1896. április 30-ról: Egy pár első rendű jármás ökör 340—, egy pár másodrendű jármás ökör 290—, egy pár harmadrendű jármás ökör 180—, 1 pár fejős tehén 170—, 1 drb. vágó ökör 250 kgr. 95—, 1 drb. vágó tehén 150 kgr. 75—, 1 drb. veres borju 7-50. 1 drb. fél éves borju 34—, 1 drb. két éves borju 48—, 1 drb. hizott sertés 42—, 1 pár fél éves sertés 15-00, 1 pár egy éves sertés 26—, 1 pár két éves sertés 39—, egy drb. jó igásló 80—, 1 pár ökrbőr 16-50, egy pár tehénbőr 12—, borjubőr 6-50, 1 pár ló-bőr 10-12.

Forgalmi kimutatás 1895. évi április. hó 30-ról: Tiszta buza körülbelül 600 hltr, kétszeres buza 700 hltr, rozs 800 hltr, árpa 250 hltr, zab 300 hltr, tengeri 500 hltr, burgonya 3000 hltr. Lábás jószágok: Hizott sertés mintegy 180 drb, félhizott 260, sovány 1000, süldő 1200, malacz 1400, hizott marha 10, jármás ökör 440, fejős tehén 200, borju 160, bivaly 6, juh 3800, ló 303.

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. április 29.

Készaru üzlet. Gyenge kínálattal szemben élénkebb vételkudv létesült és a mai nap folyamán 30.000 q. hazai buza került forgalomba, melyekért malmaink teljes árakat fizettek.

Idegen buzákban nem volt forgalom.

Rozs irányzata változatlan, 5.95—6.— forinton adott el.

Árpa irányzata nyugodt.

Tengeri irányzata változatlan.

Zab irányzata esendes. Elkelt: 200 q. 7 frt, 100 q. 6.93½ frt. 100 q. 6.90 készpénzfizetés ellen.

Mai hivatalos jegyzések effektív árakban.

B u z a						
	Mínős. súly hektol.	100 kgr. ára		Mínős. súly hektol.	100 kgr. ára	
		frttól	frtíg		frttól	frtíg
F a j						
Bánsági	uj	74	—	75	—	—
»	uj	76	—	77	—	—
»	uj	78	7.30	79	7.35	7.40
»	uj	80	7.40	81	7.45	7.50
»	uj	82	7.50	83	7.55	7.60
Tiszavidéki	uj	74	—	75	—	—
»	uj	76	—	77	—	—
»	uj	78	7.35	79	7.40	7.45
»	uj	80	7.45	81	7.50	7.55
»	uj	82	7.55	83	7.60	7.65
Pestvidéki	uj	74	—	75	—	—
»	uj	76	—	77	—	—
»	uj	78	7.30	79	7.35	7.40
»	uj	80	7.40	81	7.45	7.50
»	uj	82	7.50	83	7.55	7.60
Fejérmegyei	uj	74	—	75	—	—
»	uj	76	—	77	—	—
»	uj	78	7.30	79	7.35	7.40
»	uj	80	7.40	81	7.45	7.50
»	uj	82	7.50	83	7.55	7.60
Bácskai	uj	76	—	77	—	—
»	uj	78	7.40	79	7.45	7.50
»	uj	80	7.40	81	7.45	7.50
»	uj	82	7.50	83	7.55	7.60
Román	uj	74	—	75	—	—
»	uj	76	—	77	—	—
»	uj	78	—	79	—	—
»	uj	80	—	81	—	—
»	uj	82	—	83	—	—
Szerb	uj	74	—	75	—	—
»	uj	76	—	77	—	—
»	uj	78	—	79	—	—
»	uj	80	—	81	—	—
»	uj	82	—	83	—	—
Bolgá	uj	74	—	75	—	—
»	uj	76	—	77	—	—
»	uj	78	—	79	—	—

II. Határidő üzlet. Daczára a magasabb külföldi jegyzéseknek piacunk lanyha hangulatban kezdte meg a forgalmat, az üzlet folyamában azonban kedvezőbb irányzat fejlődött és midőn délután Berlin 1½ márknyi hausse-t jelzett, áránk buzában, rozszban és tengeriben 4—6 krral javultak.

Csak zab tartotta meg bágyadt tendenciáját.

Előfordult kötések: buza tavaszra 7.27—7.35 frt, buza május—juniusra 7.20—7.28 frt, rozs tavaszra 6.—6.05 frt, tengeri máj.—jun. 6.89—6.94 frt, zab tavaszra 6.52—6.62 forint, szept. okt. 6.14—6.17 frt káposzta-repce augusztus—szeptemberre 10.50—10.65 forint.

Sertés-üzlet.

Köbánya, április 29. Készlet: 155.196 drb. Urasági öreg kövér I. rendű: 44½—45 kr.; közép: 44—44½ kr.; süldő kövér: 47—48 kr.; sovány: 45—46 kr.; román: —; Szerb kövér 46—46½ kr.; könnyű 44½, 45½ kr. A hizott sertés üzlet irányzata: esendes.

NYILTTÉR.

Tengerész öltönyök
4—9 éves fiuknak (különlegesség)
8 frt.

célszerű iskolaöltönyök
5 frt 50 kr.

ép ugy felnöttebb fiatal uraknak

dús választékban kaphatók
NEUMANN M.

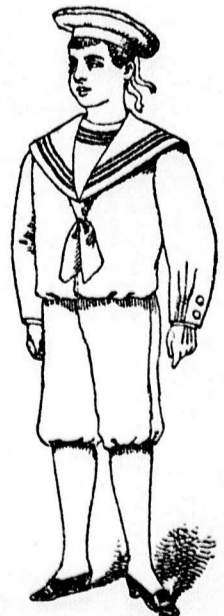
FÉRFI-RUHA ÜZLETÉBEN
Nagyváradon

csakis Bémer-tér, Kishídő.
(Czégemet hason nevű czéggel kérem össze nem téveszteni.)

Vidéki megrendelések után-
vét mellett eszközöltetnek.

Meg nem felelő árak szívesen kicseréltetnek.

(77) 33—75

Háziasszonyok figyelmébe!

Több oldalról tett felszólamlások a *padlózat-mázakra*, arra indítottak, hogy igyekezzem az eddigi gyártmányokat túlszárnyalni. Nagy fáradozásaim után sikerült feltalálnom egy oly

SZOBAPADLÓ-LACKOT,

amely az összes bel- és külföldi gyártmányokat felülmúlja és melyet három legkedveltebb színben hoztam forgalomba. És miután azt tiszta anyagból készítem, úgy fényre, mint tartósságra a legjobbnak ajánlhatom.

BOROSTYÁN SZOBA-LACKOT . . . 90 kr., 1 frt 40 kr. | SCHWEICZI PARQUET-FÉNYMÁZ 1 kilo . . . 1 frt 80 kr.
SPIRITUSZ SZOBA-LACKOT . . . 1 frt 10 kr., 1 frt 50 kr. | (GLAZUR) ZOMÁNCZ 1 kilo . . . 1 frt 10 kr.

Végül mindenféle **FESTÉK, KENCZÉK, BRONZ** és **ECSETEKET** legolcsóbb árban.

(73) 13-20

Kiváló tisztelettel

BERKES BERTALAN,
Nagyvárad, Zöldfa-utca.

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsém tudatni a n. é. közönséggel, hogy üzletemet **f. évi július hó havában** a jelenlegi

Kunz József és Társa Szent-László-téri üzlethelyiségébe

helyezem át.

Miután a költözködés az üveg és porcellán cikkekben nagy nehézséggel jár, elhatároztam, hogy árukészletemet

mélyen leszállított árban árusítom ki.

Tisztelettel

DEUTSCH K. I.

(101) 1-6

Hirdetéseket

elvállal jutányos áron

0-24 (22)

a

„Tiszántúl”

kiadóhivatala:

Nagyvárad, Apáca-utca 3.

Czélunk olcsó és jó kiszolgálás!

LEGUJABB KALAPOK.

Van szerencsénk a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a Déri-házban volt **czipó-üzletünket** áthelyeztük és a Zöldfa-utca

Dr. MUNK-féle bazár-épületben

egy a mai kornak megfelelő **UNI**

DIVAT-ÜZLETET

rendeztünk be.

Különlegességek Pless Vilmos cs. és kir. udvari kalapgyárából.

Angol és olasz kalapok főraktára.

Legnagyobb választék és legjutányosabb árak!

Ingek, gallérok, nyakkendők, harisnyák, selyem- és bőrkesztyűk, saten- és francia Batist-ingek, illatszerek, pénz- és szivartárcsák, esőernyők, sétapálcák stb.

!! Legnagyobb raktár férfi-, női- és gyermek czipőkben !!

MEGLEPŐ OLCSÓ ÁRAK!

Nádor L. és Társa, Nagyvárad.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Czélunk olcsó és jó kiszolgálás!

Szent László-nyomda-részvénytársaság Nagyváradon.

Czélunk olcsó és jó kiszolgálás!
Szeptől és májig ellen Eszéki Szalvator-szappan és Spitzer-féle arczenőcs.

Czélunk olcsó és jó kiszolgálás!
Karlsbadi czipők főraktára!